

Toplum Bilimleri Dergisi – Journal of Social Sciences

ISSN: 1306-7877 e-ISSN: 2147-5644

Haziran / June 2019, 25 : 289-308

Eylül Dönemi Seminer Çalışmalarına Yönelik Öğretmen Görüşleri

Teacher' Views on September Term Seminars

Ahmet GÖÇ

Maarif Müfettişi, Çanakkale İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Inspector of Education, Çanakkale Provincial Directorate of National Education

Çanakkale, Turkey

ahmetgoc35@gmail.com

Makale Bilgisi / Article Information

<http://dx.doi.org/10.29228/tbd.2007.25.1434>

Makale Türü / Article Types: Araştırma Makalesi / Research Article

Geliş Tarihi / Received: 17 Mayıs / May 2019

Kabul Tarihi / Accepted: 23 Haziran / June 2019

Yayın Tarihi / Published: 23 Haziran / June 2019

Yayın Sezonu / Pub Date Season: Haziran / June

Cilt / Volume: 25

Sayfa / Pages: 289-308

Copyright © Published by Toplum Bilimleri Dergisi – Journal of Social Sciences.

All rights reserved. www.toplumbilimleri.com

Eylül Dönemi Seminer Çalışmalarına Yönelik Öğretmen Görüşleri

Öz: Hiçbir meslek, hizmet öncesi verilen eğitim ile emekli olunan süreye kadar yürütülmesi olası değildir. Birçok resmi veya özel kurum, çalışanlarını hizmetiçi eğitimler ile geliştirmeyi hedefler. Bu sayede, çalışanlarının değişen şartlara ayak uydurmasını sağlamaya çalışır. MEB de eğitim işgörenlerini, zaman zaman hizmetiçi eğitime almak suretiyle niteliklerini arttırmayı hedeflemiştir. Eğitim işgörenleri arasında öğretmenler, en büyük grubu oluşturduğundan hemen hemen hepsinin merkezi hizmetiçi eğitim faaliyetlerine alması ne zaman ne de finansman olarak olası değildir. Ders yılı sonu ve ders yılı başlamadan önce yürütülen ve toplamda dört hafta süren seminer çalışmaları, öğretmen yeterliklerini geliştirmek için bir fırsattır. Bu araştırmada, resmi okul/kurumlarda görev yapan öğretmenlerin, 2018-2019 öğretim yılı Eylül döneminde ilk defa uygulamaya konulan seminer çalışmaları için belirlenen konu, etkinlik ve ayrılan sürelerle yönelik görüşleri ortaya konulması amaçlanmıştır. Araştırmaya anaokulu, ilkokul, ortaokul, lise ve halk eğitim merkezlerinde görev yapan öğretmenler katılmıştır. Çalışma, 2018-2019 öğretim yılı başında uygulanan seminer çalışmalarına alınan konuların faydalı olup olmadığı, etkinliklere ayrılan sürelerin yeterli olup olmadığı ve en yararlı etkinliğin ne olduğunun tespitine yönelik olarak şekillendirilmiştir. Araştırma, Çanakkale ili Bayramiç ilçesinde görev yapan öğretmenleri kapsamaktadır. Araştırma, Bayramiç ilçesinde bulunan 1 anaokulu, 9 ilkokul, 7 ortaokul, 4 lise ve 1 halk eğitim merkezinde görev yapan 246 öğretmen ile yapılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından hazırlanan anket kullanılmıştır. 2018-2019 öğretim yılı başında yürütülen seminer çalışmalarına alınan konular “faydalı”, ayrılan zaman “etkili” olduğu şeklindedir.

Anahtar Kelimeler: Hizmet içi eğitim, Öğretmen, Seminer.

Teacher' Views on September Term Seminars

Abstract: There is no occupation which carried out until retirement without pre-service training. Most of the public or private institutions aim to develop their employees through in-service training. In this way, the institutions try to ensure that their employees adapt to changing conditions. The Ministry of Education also aims to enhance the qualifications of its employees by taking in-service training from time to time. Among the employees of education, the whole of teachers are not attended the central in-service training activities because of funding and the crowd of teachers. Seminars, which last for four weeks in total, before the end of the school year and before the start of the school year, are an opportunity to develop teacher competencies. In this research, it is aimed to reveal the opinions of teachers working in official schools/institutions on the subjects, activities and allocated times for the seminar studies that were put into practice for the first time in September 2018-2019 academic year. Teachers who are working in kindergarten, primary, secondary, high schools and public education centres participated in the study. The study was designed to determine whether the subjects included in the seminar studies implemented at the beginning of the 2018-2019 academic year were beneficial, whether the time allocated to the activities were sufficient and what was the most beneficial activity. The teachers working in Bayramiç/Çanakkale are involved in the study. The research was carried out by 246 teachers who are working in a kindergarten, nine primary schools, seven secondary schools, four high schools and a public education center in Bayramiç. The questionnaire prepared by the researcher was used as a data collection tool. At the end of

the research, it is conducted that the subjects in the seminar activities at the beginning of the 2018-2019 academic year are “useful” and the allocated time for them is “effective”.

Keywords: In-service training, Seminar, Teacher.

GİRİŞ

Toplumun bütün katmanlarıyla gelişmesi, yenilenmesi ve kalkınması eğitim sayesinde olacaktır. Toplumun bir kesimi geliştirilirken bir kısmı geri bırakılırsa veya önemsenmez ise toplumsal kalkınma sağlanmaz. Kalkınmanın kaynağı ve motor gücü olan eğitim, bireylere bilgi, turum, davranış ve değerler kazandırarak birlikte yaşama becerilerinin gelişmesini sağlar. Kişiler almış oldukları eğitim sayesinde topluma uyum sağlama, mesleki bilgi ve becerilerini geliştirebilme olanağı bulur.

Eğitim yöneticisi; öğretmenlik mesleğinin ve eğitimciliğinin ana meslek olduğunu, ağaçtan örnek vermek gerekirse öğretmenlik mesleği ağacın kökü ve gövdesi, diğer branşların veya mesleklerin de bu ağacın dalları durumunda olduğunu iyi kavramış olmalıdır (Çelikkaya, 2011). Mükemmel bir okul, gösterişli bir bina ve içi eğitim öğretim araçlarıyla donatılan okul demek değildir. Bu araç gereçlerle donatılması elbette nitelikli eğitim için gereklidir. Mükemmel bir okul ancak iyi yetişmiş öğretmenin çalıştığı okuldur. Bir okulun katkısı bu okulda çalışan öğretmenlerin niteliği ile doğru orantılıdır. Sistem olarak ne kadar mükemmel olursa olsun, sistemin kalitesini yükseltecek ve mükemmel hale getirecek olan etkenin öğretmen olduğu düşünülmektedir (Baştepe, 2009; Sulak, 2012).

Eğitimin niteliği ve kalitesi de büyük ölçüde öğretmenin niteliği ile doğru orantılıdır. Bu bakımdan eğitim sistemi içinde görev alacak öğretmenlerin, gerek hizmet öncesinde, gerekse hizmet içinde, iyi bir biçimde yetişmesi ve yetiştirilmesi, eğitim hizmetinin kalitesi yönünden önem taşımaktadır (Celep, 2004). “Öğretmenlik mesleğinin, sosyologlarca kabul edilen tam bir tanımı olmamakla beraber, temel kriterler şöyle sıralanmaktadır: özel alan bilgisi, bilgiyi geliştirme, yetiştirme ve geliştirme, faydalı hizmet sunma ve mesleki sorumluluktur, Öğretmenlik bu ölçütler çerçevesinde değerlendirildiğinde, tam anlamıyla bir meslek olduğu görülmektedir. Bu nedenle, öğretmenlik herkesin yapabileceği bir iş değildir (Türkoğlu, 2002).

Örgüt çalışanları bireysel ve mesleki gereksinimlerini eğitim ile karşıladığı bilincindedir. Kişi hangi işi yapıyor olursa olsun, işine devam ettiği sürece eğitime olan ihtiyacını bilir ve bunu karşılamaya çalışır. İster fen bilimleri ister sosyal bilimlerdeki gelişmeler olsun öğrenmeye olan gereksinimi ortaya koyar ki bu da yaşam boyu öğrenme anlayışının ortaya çıkmasına neden olmuştur. Eğitim işgörenleri, hizmet öncesi eğitim ile mesleğe başlamadan, hizmetiçi eğitim ile de mesleğe başladıktan sonra eğitim imkanları sağlamak suretiyle kişinin eğitim almasına olanak tanır (Demirel, 1999).

Bütün mesleklerde olduğu gibi öğretmenlik de fakülte eğitimi sonrasında emekli olana kadar hiçbir yenilik ve gelişme olmaksızın sürdürülebilecek bir meslek değildir. Hayatın her alanı her gün değişmekte olduğundan dinamik olan eğitim sistemi ve sürecinin de değişmemesi beklenemez. Değişen hayattan etkilenen ve hayatın değişmesini de etkileyen eğitimin ana damarı olan öğretmenlerin de değişmemesi, yeniliklere ayak uydurmaması düşünülemez. Bu maksatla, öğretmenlerin meslek içinde kendilerini yenilemesi, gelişmesi beklenir. Ders yılı sonu ile öğretim yılı başında yürütülen seminer çalışmaları da öğretmenlerin mesleki ve kişisel gelişimlerine fırsat vermektedir (Demirtaş, 1996).

Başarılı eğitim için başarılı öğretmenler olmazsa olmazlarımız arasındadır hiç şüphesiz. Öğretmenlerin başarılı olması da yeteneklerini geliştirmesi, değişen koşullara göre kendilerini

yenilemesi gerektiği açıktır. Öğretmenlerin kendilerini geliştirmesinde hizmetiçi eğitim önemli olup seminer çalışması olarak ifade edilen uygulama da önemli bir fırsattır. Öğretmenler, seminer çalışmaları ile bilgi ve becerileri yenileyerek öğretmenlik yeterliliğini arttırabilir ve iyi öğretmen olabilirler (Seferoğlu, 2004).

Ders yılı bitiminde ve öğretim yılı başlamadan önce bütün eğitim kurumlarında öğretmenlerin mesleki çalışmaları uzunca bir süredir devam etmektedir. Bugüne kadar farklı uygulamalar söz konusu olmuştur. Seminer çalışmalarında bazen konu, bazen yer, bazen de başlama ve bitiş tarihi önerisi yapılmış ve bu konu hakkında eğitim işgörenleri bilgilendirilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğünün görevleri, 652 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 15'inci maddesinde “(1) 1. Öğretmenlerin nitelikleri ve yeterliklerinin belirlenmesi ve geliştirilmesine yönelik politikaları oluşturmak, bu amaçla ilgili birim, kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapmak; 2. Bakanlık öğretmenleri ile talepleri hâlinde özel eğitim kurumları eğitim personeline yönelik olarak; meslek öncesi ve meslek içi eğitimi vermek veya verdirmek, gelişmeleri için kurslar açmak veya açtırmak, uzmanlık programları, seminer, sempozyum, konferans ve benzeri etkinlikler düzenlemek; 3. Öğretmenlere yönelik olarak verilecek eğitime ilişkin konularda inceleme ve araştırmalar yapmak; 4. Görev alanına giren konularda kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliği yapmak; bunlarla ortak çalışma, araştırma, eğitim programları düzenlemek, danışma kurulları ve komisyonlar oluşturmak. 5. Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak. (2) Öğretmenlere verilecek meslek öncesi, meslek içi ve diğer eğitimlere ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir” şeklinde tanımlanmıştır. (Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 2011).

Öğretmenlerin meslek içinde eğitimlerinden sorumlu olan Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü, bu görevini ifa etmek için çeşitli hizmetiçi eğitimler düzenlemektedir. Ayrıca ders yılı bitiminde öğretmenlerin yaz tatili başlamadan önce ve yaz tatili bitiminde öğretim yılı öncesinde mesleki çalışmalara program önerisi yapmak sureti ile öğretmenlerin mesleki/kişisel gelişimlerine katkı sağlamaktadır.

Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü, 2018-2019 öğretim yılının birinci dönem başında, mesleki çalışma konularına öneri ötesinde bir uygulamaya el atmış ve 2018 Eylül Mesleki Çalışma Programını da Temel Eğitim, Ortaöğretim, Mesleki ve Teknik Eğitim, Din Öğretimi, Hayat Boyu Öğrenme, Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğüne bağlı kurumlar/okullara yönelik programlar hazırlanmıştır.

2018-2019 öğretim yılı öncesinde de yürütülmesi planlanan mesleki çalışmalarla (1) eğitimin niteliği geliştirilmesi, verimliliğinin arttırılması, (2) alan bilgisi konusunda öğretmenlerin mesleki gelişimine katkı sağlanması, (3) yenilenen öğretim programları hakkında öğretmenlerin bilgilendirilmesi ve içeriği hakkında müzakere edilmesi, (4) öğretmenlerin ders işlenişlerinde uygulanan yöntem ve teknikler, öğretim materyalleri, ölçme ve değerlendirme ölçütleri hakkında bilgi ve tecrübe paylaşımlarında bulunması, (5) eğitimde karşılaşılan sorunların tespiti ve çözümüne yönelik öneri geliştirilmesi, (6) eğitim sürecinin sistematik değerlendirmesinin yapılması ve bir sonraki sürece ön hazırlık zemini hazırlaması, (7) eğitim alanındaki iyi örneklerin ve özgün çalışmaların geliştirilmesi, (8) öğretmenlerin iş birliği içinde derslerini yürütmesi, yeni öğretim materyalleri hazırlanması, geliştirmesi ve paylaşması amaçlanmıştır (Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü, 2018).

Öğretim Programları ve Kazanımlar, Öğretmenlik Mesleki Genel Yeterlikleri, Öğretim Yöntem ve Teknikleri, Öğretim Materyalleri, Sosyal Kültürel Etkinlikler, Değerler Eğitimi, Sınıf Yönetimi ve Akademik Başarı, Ölçme ve Değerlendirme, Mesleki Gelişim, Özel Öğretim Uygulamaları olmak üzere toplam on başlıkta çalışılacak olan konular belirlenmiştir. Bu on ana konu

haricinde de sınav kaygısı, okul ve çevre güvenliği, ergenlerde iletişim gibi yirmi beş konu başlığı daha belirlenmiş ve il/ilçe milli eğitim müdürlüklerinin çerçeve programı gözeterek yerel ihtiyaçlara göre mesleki çalışma faaliyette bulunmasını 31/08/2018 tarih ve E.152202059 sayılı yazı ile kurumlardan istemiştir.

Eylül 2018 Mesleki Çalışma Programında ilk defa “bir milyon öğretmen bir milyon fikir” etkinliği ile öğretmenlerin görüşlerine başvurulmuş ve bu görüşlerin il raporuna bağlanmak suretiyle Bakanlığa gönderilmesi istenmiştir.

1.1. Problem Durumu

İnsan çevresinden etkilenen bir varlık olduğu gibi çevresini de etkileyen bir varlıktır. Çevresi değişen insan, çevresine uyum sağlar ve değiştiği gibi lider olma özelliklerine sahip olan insan da çevresini değiştirir. Kültürel, ekonomik ve teknolojik gelişmeler insanı değiştirdiği gibi meslekleri de değiştirir. Bununla birlikte yeni meslekler icat eder. Her alandaki gelişme insanı etkilediği gibi meslekleri de etkilemektedir. Mesleki değişimlerin dünyaya ayak uydurması beklenir. Tam bu noktada hizmet içi eğitim devreye girmektedir. Eğitim işgörenleri, hizmetiçi eğitim yolu ile mesleki ve kişisel gelişimlerini sürekli hale getirebilirler (Altınışık, 1996).

Öğretmenlerin niteliğinin artırılması için hizmet için eğitim önemlidir. Hizmetiçi eğitimlerle, çalışanlar mesleki ve kişisel gelişimlerinde süreklilik sağlanır, eğitim hizmetinin niteliğinde gelişme sağlanır. Eğitim çalışanlarının bilgi, beceri ve davranışlarında günün koşullarında göre değişim gerçekleştirilir. Öğretmenlerin hizmet öncesinde yetiştirilmesi ne kadar önemli idiyse de sürekli değişen sorumluluklar nedeniyle hizmet içinde de yetiştirilmesi bir o kadar önemlidir (Demirtaş, 1996). Öğretmenlerin hizmetiçi eğitime tabi tutulması iş verimliliğinin artırılmasına, moralin yükselmesinde, kontrol edilmenin azaltılmasına, iş kazalarının azalmasında, okulda süreklilik ve uyumun artmasında neden olmaktadır (Tortop, v.dğr., 2007).

Eylül 2018 Mesleki Çalışma Programı her ne kadar seminer çalışması olarak adlandırırsa da bunu hizmetiçi eğitim olarak tanımlamak mümkündür. Seminer çalışması da ister öğretim yılı olarak isterse takvim yılı olarak bakalım yılda iki defa yapılmaktadır. Yılda 1-3 kez düzenlenen hizmetiçi eğitimde konu, ne kadar ayrıntılı ve kapsamlı işlenirse işlensin, sürekli değişen şartlara uygun olarak tasarlanırsa tasarlanırsın sonraki sürece tam olarak karşılık geldiği iddia edilemez. Ancak yine de hizmetiçi eğitim, eğitim çalışanının yeni şeyler öğrenmesine katkı sağlamakta, kişinin niteliğine olumlu katkı sağlana bu değişimin de okulun/kurumun gelişmesine ve değişen şartlara ayak uydurmasına olanak vermektedir. Böylece insan kaynağının etkililiğinin ve verimliliğinin artmasına neden olur. Böylece hizmet öncesinde öğrenilen ancak değişen bilimsel gelişmeler sebebiyle güne ayak uydurulamayan bilgi, beceri ve davranışlar, hizmetiçi eğitim faaliyetleriyle yenilenmesi, değiştirilmesi, geliştirilmesi imkanı sağlanır (Şafak, 2008). Böylece eğitim işgöreninde değişime neden olan hizmetiçi eğitim, hem kurumsal hem de bireysel yarar sağlar (Taymaz, 1981). Her öğretim yılında (dersler başlamadan ve derslerin bitiminde) dört hafta süren seminer çalışmaları, öğretmenlere kişisel ve mesleki gelişim fırsatı sunması açısından önemlidir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı; 2018 Eylül dönemi, Milli Eğitim Bakanlığının hazırlamış olduğu mesleki çalışma programının öğretmenlere yararlı olup olmadığı, programa alınan etkinliklere ayrılan sürenin yeterli olup olmadığı, en yararlı etkinliğin hangisi ve nedeninin ne/neler olduğunu tanımlamaya çalışmaktır.

Her öğretim yılında, biri Eylül diğeri Haziran ayında olmak üzere toplam dört hata süren seminer çalışması yürütülmektedir. 2018-2019 Öğretim yılı öncesinde Eylül ayında ilk defa farklı bir süreç başlatılmıştır. 2018 Eylül döneminde yürütülen seminer çalışmasının yararlı olup olmadığının bilinmesine ihtiyaç durulmuştur.

1.3. Araştırmanın Önemi

Mesleki yeterlikler hizmet öncesi eğitim ile kazandırılmak istenir ve bu yüzden hiç şüphesiz önemlidir. Bununla birlikte, hiçbir meslek de hizmet öncesi alınan eğitim ile sürdürülmesi olası da değildir. Sürekli değişen şartlar ve olasılıklar, mevcut yeterlikleri geliştirmeyi zorunlu kıldığı gibi yeni yeterlikler kazanmayı da zorunlu gerekli kılar. Bütün örgütler, değişen şartlara uyum sağlayabilmek için çalışanları geliştirmeyi hedefler. Bu nedenle, çalışanlarını değişen şartlara uydurmak için çeşitli hizmetiçi eğitimler düzenlerler. Milli Eğitim Bakanlığı da eğitim işgörenlerini, değişen ve gelişen dünyaya ayak uydurması için birçok merkezi, yerel hizmetiçi eğitim faaliyetleri yürütür. Eğitim işgörenleri arasında öğretmenler, en büyük grubu oluşturmaktadır. Bu da onlar için düzenlenecek hizmetiçi eğitimlerini, zaman, mekan ve finansman olarak bir hayli güçleştirir. Ders yılı sonu ve ders yılı başlamadan önce düzenlenen ve toplam dört hafta süren seminer çalışması, öğretmenler için hizmetiçi eğitim fırsatı sunması açısından önemlidir.

Öğretmenlerin mesleki gelişimlerine 1960 yılında başlanmış ve merkezi olarak yürütülmüştür. MEB'in 1982 yılındaki yapısal değişiklik söz konusu olup merkezi planlama MEB Hizmetiçi Eğitim Daire Başkanlığı, yerelde de Valilikler tarafından yürütülmeye devam edilmiştir (Bümen, 2012).

Her öğretim yılında, toplamda dört hafta süre ile seminer çalışması, ilk defa 2018 Eylül döneminde farklı bir şekilde uygulamaya konulmuştur. Her öğrenme kademesi için programlar belirlenmiş ve uygulamalı süreçlere ağırlık verilmiştir. Yürütülen çalışmalar da Milli Eğitim Müdürlüğünden Maarif Müfettişlerinin eli ile izlenmesi sağlanarak dönüt alınma yoluna girilmiştir.

Seminer çalışmaları, öğretmenlerin kişisel ve mesleki gelişimlerine olumlu katkı yapması için yürütülmektedir. Seminer çalışmalarının kalitesi ile öğretmen niteliğini zenginleştirilmek istenmektedir. Seminer çalışmalarına alınan konu, süre, etkinlik çeşitliliği gibi unsurlar ile kazanılan veya geliştirilen yeterliliklerin öğrenme sürecine olumlu sağlaması beklenmektedir. Nitelikli öğrenme sürecinin, öğretmen niteliğinin artırılmasına bağlıdır. Bu nedenle, kaliteli planlanan ve yürütülen seminer çalışması, öğretmene yapılan en iyi yatırım fırsatıdır.

Milli Eğitim Bakanlığı, Eylül 2018 Mesleki Çalışma Programında “bir milyon öğretmen bir milyon fikir” etkinliği ile öğretmenlerin görüşlerine başvurmuştur. Bu sayede, eğitim sürecinde yaşanan sorunlar hakkında ilk elden bilgi alması önemlidir. Elde edilen bilginin, eğitim süreçlerine olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Eylül 2018 Mesleki Çalışma Programının öğretmenler tarafından yararlı bulunup bulunmadığı ile ilgili bilgiler, seminer çalışmalarının etkili ve verimli planlanmasına olumlu katkı sağlayacaktır. Öğretmenlerin mesleki ve kişisel gelişimlerine katkı sağlamak için oluşturulan programın yarar sağlayıp sağlamadığı ile ilgili dönütler alınması bu nedenle önemlidir.

1.3.1. Problem

Bayramiç İlçesinde bulunan okul/kurumlarda görev yapan öğretmenler, Milli Eğitim Bakanlığının 2018 Eylül Mesleki Çalışma Programına alınan konuları, etkinlikleri faydalı bulmuşlar mıdır?

1.3.2.Alt Problemler

Bayramiç İlçesinde bulunan okul/kurumlarda görev yapan öğretmenler, Milli Eğitim Bakanlığının 2018 Eylül Mesleki Çalışma Programına alınan konuları, etkinlikleri faydalı bulmuşlar mıdır?

1) Konuları yararlı bulma, cinsiyete, medeni duruma, hizmet süresine ve okul/kurum türüne göre farklılaşmakta mıdır?

2) Etkinlikleri yararlı bulma, cinsiyete, medeni duruma, hizmet süresine ve okul/kurum türüne göre farklılaşmakta mıdır?

3) Etkinliklere ayrılan süreyi yeterli bulma, cinsiyete, medeni duruma, hizmet süresine ve okul/kurum türüne göre farklılaşmakta mıdır?

4) En yararlı etkinlik hangisidir? Nedeni nedir?

1.4.Araştırmanın Sınırlılıkları

1) Araştırma verileri, 2018-2019 öğretim yılında Bayramiç ilçesinde resmi anaokulu, ilkokul, ortaokul, lise, halk eğitim merkezinde görev yapan öğretmenlerin görüşleri ile sınırlandırılmıştır.

2) Araştırmaya konu olan öğretmenler, evreni yeterli düzeyde temsil etmektedir.

3) Araştırma verileri, ankete katılan kişilerin vermiş oldukları cevaplarla sınırlıdır.

4) Anket, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından her örgün ve yaygın eğitim kurumu için ayrı ayrı hazırlanan 2018 Mesleki Çalışma Programlarında yer alan ortak konu ve etkinlikler seçilmek sureti ile oluşturulduğundan programın tamamını kuşatmaktan uzaktır. Örgün ve yaygın eğitim kurumları için hazırlanan programlarında ortak konu ve etkinlikleri ile sınırlıdır.

2.1. Yöntem

Bu bölümde araştırma modeline, evrene ve örnekleme, araştırma verilerinin toplanmasına ve çözümlenmesine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

2.1.1. Araştırmanın Modeli

Bayramiç ilçesinde anaokulu, ilkokul, ortaokul, lise ve halk eğitim merkezinde görev yapan öğretmenlerin, Milli Eğitim Bakanlığının 2018 Eylül Mesleki Çalışma Programının yararlı olup olmadığını ortaya konmasını amaçlayan çalışmada, karma yöntem kullanılmıştır. Karma yöntem araştırmaları farklı şekillerde tanımlansa da (Greene, v.dğr., 1989; Tashakkori - Creswell, 2007; Greene, 2007; Creswell - Plano Clark 2014), bu yöntemi hem bir yöntem hem de felsefi yönleri de olan bir araştırma deseni olarak tanımlamışlardır. Karma yöntem araştırmaları, olguları ve konuları hem nicel hem de nitel verilerin toplanması ve analizi ile bütünsel olarak yansıtmaya çalışan çalışmalarıdır. Bu çalışmada da öğretmenlerin seminer dönemine yönelik görüşleri hem nitel hem de nicel veriler tonlanarak değerlendirilmiştir. Veri elde etme tekniği birden fazla olduğu için çalışma karma yöntem olarak şekillendirilmiştir (Creswell - Plano Clark, 2014; Jhonson – Christensen, 2014; Kıncal, 2014, Patton, 2014). Karma model ile verilerin geçerliliği ve güvenilirliğini daha bir üst seviyeye çıkartılmak suretiyle çalışmanın kalitesi artırmak amaçlanmıştır (Kıncal, 2014).

2.1.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Bayramiç ilçesinde bulunan resmi anaokulu, ilkokul, ortaokul, lise ve halk eğitim merkezinde görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Bayramiç ilçesinde bir anaokulu, dokuz ilkokul, yedi ortaokul, dört lise ve bir halk eğitim merkezinde 280 öğretmen norm kadrosu söz konusudur. Çalışmada evrenin tamamına ulaşılması hedeflenmiş örneklem alma yoluna gidilmemiştir. Fakat mevcut 280 öğretmenden 34'ü rapor, izin, geçici görevlendirme nedeniyle 2018 Eylül ayında yürütülen mesleki çalışmalara katılmadığı görülmüş. Bu 34 katılımcı çalışmanın dışında tutulmuştur. Böylece çalışmada örneklem almak yerine ulaşılabilen evren çalışmanın katılımcılarını oluşturmuştur. Seminer çalışmasında katılan 246'ı öğretmenden 236'sına ulaşılmış ve verilen anketlerden 214'ü geri dönmüştür. Geri dönen anketlerden 26'sında veri eksikliği olduğundan (cinsiyet, medeni durum, okul türü, hizmet süresi) değerlendirilmeye alınmamıştır.

2.1.3. Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada kullanılan ölçeğin birinci bölümde demografik değişkenler yer almaktadır. İkinci bölümde mesleki çalışma programına alınan on konu, yedi etkinlik, üçüncü bölümde yedi etkinlik ile bu etkinliklerden en yararlı olanın ne olduğu, yarar nedeninin ol olduğunu soran bir sorundan oluşmaktadır. Anket, Milli Eğitim Bakanlığı örgün ve yaygın eğitim kurumu için ayrı ayrı hazırlanan 2018 Mesleki Çalışma Programlarında yer alan ortak konu ve etkinlikler seçilmek sureti ile oluşturulmuştur. Kullanılan anket bir ölçek olmadığından, ön-test ya da faktör analizi gibi teknikler uygulanmamış, bunun yerine geçerlik sağlanması için farklı konuları temsilen 1 akademisyen, 1 maarif müfettişi, 1 okul yöneticisi ve 1 öğretmen olmak üzere toplam 4 uzmandan görüş alınmıştır.

2.1.4. Verilerin Analizi

Veriler üzerinde hangi istatistiksel testlerin uygulanacağını belirlemek amacıyla verilerin normal dağılım gösterip göstermediği tespit etmek için Kolmogorov Smirnov testi yapılmıştır.

Ölçeğin cinsiyet, medeni durum, yaş, okul türü kategorik değişkenlerinde konu ve etkinliklerin faydalı olup olmadığı ile ilgili verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini test edilmiştir. Verilerin normal dağılım göstermemesi üzerine analizler yapılırken çoklu değişkenlerde Kruskal-Wallis, ikili değişkenlerde Mann-Whitney U testi uygulamak sureti ile gruplar arasında fark olup olmadığına bakılmıştır.

Konu ve etkinliklerin yararlı olup olmadığı ile ilgili ortalamalar yorumlanırken puan aralıkları;

4.20 – 5.00 'çok faydalı buldum'

3.40 – 4.19 'faydalı buldum'

2.60 – 3.39 'orta derecede faydalı buldum'

1.80 – 2.59 'faydalı bulmadım'

1.00 – 1.79 'hiç faydalı bulmadım'

Etkinliklere ayrılan sürenin yeterli olup olmadığı ile ilgili ortalamalar yorumlanırken puan aralıkları;

4.20 – 5.00 'çok yeterliydi'

3.40 – 4.19 ‘yeterliydi’

2.60 – 3.39 ‘orta derecede yeterliydi’

1.80 – 2.59 ‘yeterli değildi’

1.00 – 1.79 ‘hiç yeterli değildi’

Şeklinde değerlendirilmiştir

3.1. Bulgular ve Yorumlar

Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyet, medeni durum, toplam hizmet süresi, çalıştıkları okul türü ve eğitim durumları değişkenlerine göre frekans ve yüzdeleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo1: Araştırmaya Katılan Grupların Demografik Özellikleri

Değişkenler	Kategoriler	N	%
Cinsiyet	Kadın	107	56,9
	Erkek	81	43,1
Medeni Durum	Evli	163	86,7
	Bekar	25	13,3
Hizmet Süresi	1 – 6 Yıl	48	25,5
	7 – 12 Yıl	54	28,7
	13 – 18 Yıl	36	19,1
	19 – 24 Yıl	27	14,4
	25 – 30 Yıl	15	8,0
	31 Yıl ve üstü	8	4,3
Okul/Kurum Türü	Okul Öncesi	5	2,7
	İlkokul	77	41,0
	Ortaokul	68	36,2
	Lise	35	18,6
	Yaygın Eğitim	3	1,6
	Ön Lisans	5	2,7
Eğitim Durumu	Lisans	159	84,6
	Yüksek Lisans	22	11,7
	Doktora	2	1,1

Tablo 1’e göre cinsiyet değişkenine göre katılımcıların %56,9’unun kadın, %43,1’inin erkek olduğu görülmektedir. Medeni duruma baktığımızda, büyük çoğunluğunun evli olduğu görülmektedir.

Toplam hizmet süresi açısından bakıldığında 1-12 yıl deneyime sahip olan öğretmenlerin %54,2'ye karşılık geldiği görülmektedir. Buradan hareketle Bayramiç ilçesinde görev yapan öğretmenler genç denecek yaşadadır.

Çalışmaya katılan öğretmenlerin %2,7'si okulöncesinde, %41'i ilkokulda, %36,2'si ortaokulda, %18,6'sı lisede, %1,6'sı yaygın eğitim kurumunda görev yapmaktadır. İlkokulda eğitim süresinin dört yıl olduğu göz önüne alındığında, okul öncesinde en azından %10'luk öğretmen istihdamı olması gerektiği anlaşılmaktadır. Dolaylı olarak bu veri, Bayramiç ilçesindeki okulöncesi okullaşma oranlarını da ifade etmektedir. Okulöncesindeki istihdamın düşüklüğü, köylerde ikamet eden çağ nüfusun okulöncesi eğitimden istenilen seviyede yararlanamadığı sonucuna götürmektedir.

Bayramiç ilçesinde görev yapan öğretmenlerin arasında ön lisans mezunu sayısının azlığı önemlidir. 1990'lı yıllarda sınıf öğretmenliği alanının, dört yıllık eğitime alınmış olması nedeniyle beklenen bir sonuçtur. Yüksek lisans yapan öğretmen oranının da hiç azımsanmayacak bir orandadır. İl/ilçe Millî Eğitim Müdürlükleri, yüksek lisansa veya doktoralı öğretmenlerin uzmanlık alanlarını işe koşmak sureti ile mesleki çalışmaları daha nitelikli hale getirebilirler.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin vermiş oldukları cevaplara göre en yararlı mesleki çalışma konu sıralaması aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 2: 2018-2019 Öğretim Yılı Mesleki Çalışma Programı Konularının Faydalılık Sıralaması

KONULAR	Ortalama
Sınıf yönetimi ve akademik başarı konusu	3,90
Mesleki gelişim konusu	3,90
Özel eğitim konusu	3,89
Değerler eğitimi konusu	3,83
Sosyal kültürel etkinlikler konusu	3,81
Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri konusu	3,80
Öğretim programları ve kazanımları konusu	3,75
Öğretim yöntemleri ve teknikleri konusu	3,74
Ölçme ve değerlendirme konusu	3,70
Öğretim materyalleri konusu	3,61

Mesleki gelişim konusunun en faydalı konular arasında sıralamada üstlerde yer almış olması manidardır. Tabloda yer alan bu veriden, öğretmenlerin mesleki gelişime önem verdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Mesleki gelişim birçok farklı yollarla sağlanabilir. Haziran ve Eylül ayında yürütülen mesleki çalışmalar da öğretmenlerin mesleki ve kişisel gelişim araçlarından birisidir. Mesleki seminer çalışmalarının etkin planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesinin öğretmenlere olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bununla birlikte, konuların faydalı addedilme sıralamasında “sınıf yönetimi ve akademik başarı” birinci sırayı almaktadır. Madde metninde “sınıf yönetimi” ve “akademik başarı” birlikte bulunmaktadır. Araştırmacılar, bu şekilde ikili konuların aynı soru içerisinde bulunması konusunun problemlili olduğunu bilmesine rağmen, MEB'in göndermiş olduğu kriterlerde birlikte kullanıldığından ve başlıklar verbatim olarak bu kaynaklarından alındığından, değiştirme yoluna gidilmemiştir. Bununla birlikte araştırmanın bütünlüğü adına bu şekilde analiz edilmiştir. Analiz sonucunda, konu yeterliliğinin sınıf yönetiminden mi yoksa akademik başarıdan mı kaynaklandığı konusunda herhangi

bir sonuca ulaşılamamıştır. Her ne kadar ayrıştırılamamış olsa da ilk iki sırada “sınıf yönetimi ve akademik başarı” konusu ile “mesleki gelişim” konusunun yer almış olması, öğretmenlerimizin kendilerini yenileme ve geliştirme konusunda istekli oldukları şeklinde yorumlanmıştır.

Tablo 3: 2018-2019 Öğretim Yılı Mesleki Çalışma Programı Etkinliklerinin Faydalılık Sıralaması

ETKİNLİKLER	Ortalama
Bir milyon öğretmen bir milyon fikir etkinliği	4,16
Tecrübe konuşuyor video kümesini	4,00
Mesleki çalışma dönemi video kümesini	3,99
Bilim tarihi sohbetleri kitabını	3,95
Genel trafik eğitimi konusu	3,95
Eğitim bir kitle imha silahı kitabını	3,93
Buz kırma etkinliği	3,88

Araştırmanın birinci alt problemi ‘konuları yararlı bulmaları, cinsiyete, medeni duruma, hizmet süresine ve okul/kurum türüne göre farklılaşmakta mıdır?’ biçiminde ifade edilmiştir.

Öğretmenlerin seminer konularını yararlı bulmaları erkeklerde ($\bar{x}=3.76$), kadınlarda ($\bar{x}=3.82$) şeklindedir. Öğretmenlerin cinsiyete göre konuları yararlı bulmaları ile ilgili verilerin normal dağılıp dağılmadığı ile ilgili Kolmogorov Smirnov testi yapılmış ve normal dağılmadığı bulgusuna ulaşılmıştır ($p=0,00$). Bu nedenle cinsiyet değişkeni ile ilgili Mann Whitney testi yapılarak veriler analiz edilmiştir.

Tablo3: Cinsiyete Göre Konuları Yararlı Bulma

Grup	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Erkek	81	91,14	7382,00	4061,00	.459
Kadın	107	97,05	10384,00		

* $p < 0.05$

** $p < 0.01$ düzeyinde anlamlıdır.

Konuları yararlı bulmada erkek öğretmenler ile kadın öğretmenler arasında istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edilmemiştir ($U= 4061$; $p=0.459$).

Öğretmenlerin seminer konularını yararlı bulmaları, medeni durum açısından bakıldığında evlilerin aritmetik ortalamasının $\bar{x}=3.81$, bekarların aritmetik ortalaması $\bar{x}=3.71$ şeklindedir. Öğretmenlerin medeni durumlarına göre konuları yararlı bulmaları ile ilgili verilerin normal dağılıp dağılmadığı ile ilgili Kolmogorov Smirnov testi yapılmış ve normal dağılmadığı bulgusuna ulaşılmıştır ($p=0,00$). Bu nedenle medeni durum değişkeni ile ilgili Mann Whitney testi yapılarak veriler analiz edilmiştir.

Tablo 4: Medeni Duruma Göre Konuları Yararlı Bulma

Grup	N	Sıra	Sıra	U	p
------	---	------	------	---	---

		Ortalaması	Toplamı		
Evli	163	96,31	15698,00	1743,00	.243
Bekar	25	92,72	2068,00		

*p < 0.05 **p < 0.01 düzeyinde anlamlıdır.

Konuları yararlı bulmada erkek öğretmenler ile kadın öğretmenler arasında istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edilmemiştir ($U= 1743$; $p=0.243$).

Öğretmenlerin seminer konularını yararlı bulmaları, hizmet süreleri açısından bakıldığında 1-6 yıl kıdeme sahip öğretmenlerde $\bar{x}=3,69$, 7-12 yıl kıdeme sahip öğretmenlerde $\bar{x}=3,74$, 13-18 yıl kıdeme sahip öğretmenlerde $\bar{x}=3,93$, 19-24 yıl kıdeme sahip öğretmenlerde $\bar{x}=3,82$, 25-30 yıl kıdeme sahip öğretmenlerde $\bar{x}=3,92$, 31 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenlerde ise $\bar{x}=3,87$ olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin kıdeme göre konuları yararlı bulmaları ile ilgili verilerin normal dağılım gösterip göstermediği ile ilgili Kolmogorov Smirnov testi yapılmış ve normal dağılmadığı bulgusuna ulaşılmıştır ($p=0,00$). Bu nedenle medeni durum değişkeni ile ilgili Kruskal Wallis testi yapılarak veriler analiz edilmiştir.

Tablo 5: Kıdemine Göre Konuları Yararlı Bulma

Gruplar	N	Sıra Ort.	Sd.	x^2	p	Anlamlı Fark
1-6 Yıl	48	81,59	5	5.77	.329	Yok
7-12 Yıl	54	93,25				
13-18 Yıl	36	109,68				
19-24 Yıl	27	95,94				
25-30 Yıl	5	100,13				
31 Yıl ve üstü	8	96,63				

*p < 0.05 **p < 0.01 düzeyinde anlamlıdır.

Öğretmenlerin seminer programında yer alan konuları yararlı bulmada kıdemlere göre, gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark göstermediği tespit edilmiştir ($x^2= 5,77$; $sd=5$; $P=0,329$).

Öğretmenlerin seminer konularını yararlı bulmaları ile ilgili gruplar arasında fark olup olmadığı ile ilgili analizler yapılırken okul öncesinde katılım beş, yaygın eğitim kurumlarında üç veri olduğundan değerlendirme yapmak için veri sayısı az olduğundan okul öncesi ile yaygın eğitim değerlendirmeye alınmamıştır. Öğretmenlerin seminer konularını yararlı bulmaları, okul türüne göre bakıldığında ilkokulda görev yapan öğretmenlerin $\bar{x}= 3,83$, ortaokulda görev yapan öğretmenlerin $\bar{x}= 3,85$, lisede görev yapan öğretmenlerin $\bar{x}= 3,64$ olduğu görülmektedir. Görev yapılan okul türüne göre etkinlikleri yararlı olup olmadığı ile ilgili verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek için Kolmogorov Smirnov testi yapılmış ve normal dağılmadığı bulgusuna ulaşılmıştır ($p=0,00$). Bu nedenle okul türü değişkeni ile ilgili Kruskal Wallis testi yapılarak veriler analiz edilmiştir.

Tablo 6: Okul Türüne Göre Konuları Yararlı Bulma

Gruplar	N	Sıra Ort.	Sd.	x^2	p	Anlamlı Fark
---------	---	-----------	-----	-------	---	--------------

İlkokul	77	99,12	2	3,71	.156	Yok
Ortaokul	68	84,26				
Lise	35	83,66				

*p < 0.05

**p < 0.01 düzeyinde anlamlıdır.

Öğretmenlerin seminer programında yer alan konuları yararlı bulmada ilkökul, ortaokul ve lise grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark göstermediği tespit edilmiştir ($x^2=3,71$; $sd=3$; $P=0,156$).

Araştırmanın ikinci alt problemi ‘etkinlikleri yararlı bulmaları, cinsiyete, medeni duruma, hizmet süresine ve okul/kurum türüne göre farklılaşmakta mıdır?’ biçiminde ifade edilmiştir.

Öğretmenlerin seminer etkinliklerini yararlı bulmaları erkeklerde ($\bar{x}=3,98$), kadınlarda ($\bar{x}=3,98$) şeklindedir. Öğretmenlerin cinsiyete göre konuları yararlı bulmaları ile ilgili verilerin normal dağılıp dağılmadığı ile ilgili Kolmogorov Smirnov testi yapılmış ve normal dağılmadığı bulgusuna ulaşılmıştır ($p=0,00$). Bu nedenle cinsiyet değişkeni ile ilgili Mann Whitney testi yapılarak veriler analiz edilmiştir.

Tablo 7: Cinsiyete Göre Etkinlikleri Yararlı Bulma

Grup	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Erkek	81	93,81	7599,00	4278,00	.880
Kadın	107	95,02	10167,00		

*p < 0.05

**p < 0.01 düzeyinde anlamlıdır.

Etkinlikleri yararlı bulmada erkek öğretmenler ile kadın öğretmenler arasında istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edilmemiştir ($U=4278$; $p=0,880$).

Öğretmenlerin seminer etkinliklerini yararlı bulmaları, medeni durum açısından bakıldığında evlilerin aritmetik ortalamasının $\bar{x}=4,00$, bekarların aritmetik ortalaması $\bar{x}=3,87$ şeklindedir. Öğretmenlerin medeni durumlarına göre etkinlikleri yararlı bulmaları ile ilgili verilerin normal dağılıp dağılmadığı ile ilgili Kolmogorov Smirnov testi yapılmış ve normal dağılmadığı bulgusuna ulaşılmıştır ($p=0,00$). Bu nedenle medeni durum değişkeni ile ilgili Mann Whitney testi yapılarak veriler analiz edilmiştir.

Tablo 8: Medeni Duruma Göre Etkinlikleri Yararlı Bulma

Grup	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Evli	163	95,26	15528,00	1913,00	.621
Bekar	25	89,52	2238,00		

*p < 0.05

**p < 0.01 düzeyinde anlamlıdır.

Etkinlikleri yararlı bulmada erkek öğretmenler ile kadın öğretmenler arasında istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edilmemiştir ($U=1913$; $p=0,621$).

Öğretmenlerin seminer etkinlikleri yararlı bulmaları, hizmet süreleri açısından bakıldığında 1-6 yıl kıdeme sahip öğretmenlerde $\bar{x}=4,04$, 7-12 yıl kıdeme sahip öğretmenlerde $\bar{x}=3,73$, 13-18 yıl kıdeme sahip öğretmenlerde $\bar{x}=4,17$, 19-24 yıl kıdeme sahip öğretmenlerde $\bar{x}=4,04$, 25-30 yıl kıdeme sahip öğretmenlerde $\bar{x}=3,94$, 31 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenlerde ise $\bar{x}=3,88$ olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin kıdeme göre konuları yararlı bulmaları ile ilgili verilerin normal dağılım gösterip göstermediği ile ilgili Kolmogorov Smirnov testi yapılmış ve normal dağılmadığı bulgusuna ulaşılmıştır ($p=0,00$). Bu nedenle medeni durum değişkeni ile ilgili Kruskal Wallis testi yapılarak veriler analiz edilmiştir.

Tablo 9: Kıdeme Göre Etkinlikleri Yararlı Bulma

Gruplar	N	Sıra Ort.	Sd.	χ^2	p	Anlamlı Fark
1-6 Yıl	48	90,14	5	5.39	.370	Yok
7-12 Yıl	54	88,28				
13-18 Yıl	36	111,94				
19-24 Yıl	27	98,22				
25-30 Yıl	5	86,47				
31 Yıl ve üstü	8	86,69				

* $p < 0.05$ ** $p < 0.01$ düzeyinde anlamlıdır.

Öğretmenlerin seminer programında yer alan etkinlikleri yararlı bulmada kıdemlere göre, gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark göstermediği tespit edilmiştir ($\chi^2= 5,39$; $sd=5$; $P=0,370$).

Öğretmenlerin seminer etkinliklerini yararlı bulmaları ile ilgili gruplar arasında fark olup olmadığı ile ilgili analizler yapılırken okul öncesinde katılım beş, yaygın eğitim kurumlarında üç veri olduğundan değerlendirme yapmak için veri sayısı az olduğundan okul öncesi ile yaygın eğitim değerlendirmeye alınmamıştır. Öğretmenlerin seminer konularını yararlı bulmaları, okul türüne göre bakıldığında ilkokulda görev yapan öğretmenlerin $\bar{x}= 3,98$, ortaokulda görev yapan öğretmenlerin $\bar{x}= 4,04$, lisede görev yapan öğretmenlerin $\bar{x}= 3,86$ olduğu görülmektedir. Görev yapılan okul türüne göre etkinlikleri yararlı olup olmadığı ile ilgili verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek için Kolmogorov Smirnov testi yapılmış ve normal dağılmadığı bulgusuna ulaşılmıştır ($p=0,00$). Bu nedenle okul türü değişkeni ile ilgili Kruskal Wallis testi yapılarak veriler analiz edilmiştir.

Tablo 10: Okul Türüne Göre Etkinlikleri Yararlı Bulma

Gruplar	N	Sıra Ort.	Sd.	χ^2	p	Anlamlı Fark
İlkokul	77	96,85	2	2,21	.330	Yok
Ortaokul	68	84,14				
Lise	35	88,89				

* $p < 0.05$ ** $p < 0.01$ düzeyinde anlamlıdır.

Öğretmenlerin seminer programında yer alan konuları yararlı bulmada ilkokul, ortaokul ve lise grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark göstermediği tespit edilmiştir ($\chi^2= 2,21$; $sd=2$; $P=0,330$).

Araştırmanın üçüncü alt problemi ‘etkinliklere ayrılan süreyi yeterli bulma, cinsiyete, medeni duruma, hizmet süresine ve okul/kurum türüne göre farklılaşmakta mıdır?’ biçiminde ifade edilmiştir.

Öğretmenlerin seminer etkinliklerine ayrılan süreyi yeterli bulmada, erkekler ($\bar{x}=3.98$) ile kadınların ($\bar{x}=3.99$) benzer veriye sahiptir. Öğretmenlerin cinsiyete göre konuları yararlı bulmaları ile ilgili verilerin normal dağılıp dağılmadığı ile ilgili Kolmogorov Smirnov testi yapılmış ve normal dağılmadığı bulgusuna ulaşılmıştır ($p=0,00$). Bu nedenle cinsiyet değişkeni ile ilgili Mann Whitney testi yapılarak veriler analiz edilmiştir.

Tablo 11: Cinsiyete Göre Etkinliklere Ayrılan Süreyi Yeterli Bulma

Grup	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Erkek	81	95,67	7749,50	4238,00	.795
Kadın	107	93,61	10016,50		

* $p < 0.05$

** $p < 0.01$ düzeyinde anlamlıdır.

Etkinliklere ayrılan süreyi yeterli bulmada erkek öğretmenler ile kadın öğretmenler arasında istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edilmemiştir ($U= 4238$; $p=0.795$).

Öğretmenlerin seminer etkinliklerine ayrılan süreyi yeterli bulmalarına, medeni durum açısından bakıldığında evlilerin aritmetik ortalaması $\bar{x}=3,98$, bekarların aritmetik ortalaması $\bar{x}=3.78$ şeklindedir. Öğretmenlerin medeni durumlarına göre etkinlikleri yararlı bulmaları ile ilgili verilerin normal dağılıp dağılmadığı ile ilgili Kolmogorov Smirnov testi yapılmış ve normal dağılmadığı bulgusuna ulaşılmıştır ($p=0,00$). Bu nedenle medeni durum değişkeni ile ilgili Mann Whitney testi yapılarak veriler analiz edilmiştir.

Tablo 12: Medeni Duruma Göre Etkinliklere Ayrılan Süreyi Yeterli Bulma

Grup	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Evli	163	93,71	15275,50	1909,50	.609
Bekar	25	99,62	2490,50		

* $p < 0.05$

** $p < 0.01$ düzeyinde anlamlıdır.

Etkinliklere ayrılan süreyi yeterli bulmada erkek öğretmenler ile kadın öğretmenler arasında istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edilmemiştir ($U= 1909$; $p=0.609$).

Öğretmenlerin seminer etkinlikleri yararlı bulmaları, hizmet süreleri açısından bakıldığında, 1-6 yıl kıdeme sahip öğretmenlerde $\bar{x}=4,09$, 7-12 yıl kıdeme sahip öğretmenlerde $\bar{x}=3,94$, 13-18 yıl kıdeme sahip öğretmenlerde $\bar{x}=4,00$, 19-24 yıl kıdeme sahip öğretmenlerde $\bar{x}=3,85$, 25-30 yıl kıdeme sahip öğretmenlerde $\bar{x}=3,94$, 31 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenlerde ise $\bar{x}=4,21$ olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin kıdeme göre konuları yararlı bulmaları ile ilgili verilerin normal dağılım gösterip göstermediği ile ilgili Kolmogorov Smirnov testi yapılmış ve normal dağılmadığı bulgusuna ulaşılmıştır ($p=0,00$). Bu nedenle medeni durum değişkeni ile ilgili Kruskal Wallis testi yapılarak veriler analiz edilmiştir.

Öğretmenlerin seminer etkinliklerine ayrılan süreyi yararlı bulmaları ile ilgili gruplar arasında fark olup olmadığı ile ilgili analizler yapılırken, okul öncesinde katılım beş, yaygın eğitim kurumlarında üç veri bulunduğu gözlenmiştir. Değerlendirme yapmak için veri sayısı az olduğundan okul öncesi ile yaygın eğitim kurumlarında çalışan katılımcılardan gelen veriler değerlendirmeye alınmadığından tablo verilmemiş ve sonuçlar detaylı olarak tartışılmamıştır. Bununla birlikte, analizler yapılmış ve öğretmenlerin seminer programına alınan etkinliklere ayrılan süreyi yeterli bulmada kıdemlere göre, gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark göstermediği tespit edilmiştir ($x^2= 4,81$; $sd=5$; $P=0,438$).

Görev yapılan okul türüne göre etkinlikleri yararlı olup olmadığı ile ilgili verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek için Kolmogorov Smirnov testi yapılmış ve normal dağılmadığı bulgusuna ulaşılmıştır ($p=0,00$). Bu nedenle okul türü değişkeni ile ilgili Kruskal Wallis testi yapılarak veriler analiz edilmiştir.

Tablo 14: Okul Türüne Göre Etkinliklere Ayrılan Süreyi Yeterli Bulma

Gruplar	N	Sıra Ort.	Sd.	x^2	p	Anlamlı Fark
İlkokul	77	82,73	2	3,57	.167	Yok
Ortaokul	68	98,91				
Lise	35	91,24				

* $p < 0.05$

** $p < 0.01$ düzeyinde anlamlıdır.

Öğretmenlerin seminer programında yer alan konuları yararlı bulmada ilkökul, ortaokul ve lise grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark göstermediği tespit edilmiştir ($x^2= 3,57$; $sd=2$; $P=0,167$).

Araştırmanın üçüncü alt problemi ‘En yararlı etkinlik hangisidir? Nedeni nedir?’ biçiminde ifade edilmiştir.

Araştırmanın 4. alt problemine yönelik istatistiki veriler Tablo 15’de gösterilmiştir.

Tablo 14: En Yararlı Etkinlik Sıralaması

Etkinlikler	%
Bir Milyon Öğretmen Bir Milyon Fikir	21,3
Buz Kırma Etkinlikleri	12,8
Eğitim Bir Kitle İmha Silahı-Kitap	9,0
Mesleki Çalışma Dönemi-Video	5,3
Tecrübe Konuşuyor-Video	3,7
Genel Trafik Eğitimi	2,7
Bilim Tarihi Sohbetleri-Kitap	0

En yararlı etkinlik olarak “bir milyon öğretmen bir milyon fikir” seçilmiştir. Neden? Sorusunda verilen cevaplar “değerli olduğumuzu hissettik; fikir zenginliği yeni şeyler ortaya çıkarır; yaratıcılığı geliştirir; okul açısından yararlı olur; fikirler ARGE bölüme iletileceğinden katkı sağlar; ilk defa görüşüme başvuruldu; öğretmen fikirleri önemlidir; düşüncelerimizi özgürce ifade edebilme şansı bulduk; ihtiyaçlara ilk elden ulaşıldı; eğitim süreçlerine katkı sağlar” şeklinde açıklamalarda bulunulmuştur.

Aynı şekilde sizin için en yararlı etkinlik hangisi, neden? Soruna verilen cevaplarda ikinci sırada olan “buz kırma etkinliği için “öğrencilerin birbirleri ile öğretmenlerin öğrencileri kısa sürede tanımalarına imkan sağladığı; tanışma ve kaynaşmayı kısa süreye indirdiği; öğretmenler arası yakınlaşmayı sağladığı; öğretmenlerin motivasyonu sağladığı; meslektaşlarla prosedür dışı iletişim kurmayı; grup çalışmasına olumlu etki sağladığı; sınıfta uygulanabilirliği” şeklinde açıklamalar mevcuttur. Bu etkinliğin sınıf yönetiminde kullanılabilirliğinin yanında okul çalışanlarını birbirine yakınlaştırdığı şeklinde değerlendirmelerde bulunulmuştur.

2018 Eylül ile başlayan mesleki çalışma programı, eğitim çalışanları tarafından olumlu karşılanmıştır. Hizmetiçi eğitim çalışmaları, eğitim çalışanlarında kendilerini geliştirme, yenileme fırsatları sağlamaktadır. Bu fırsatları sunması bakımından 2018 Eylül ile başlayan mesleki çalışma programındaki yeni uygulamanın daha ileri ve üst seviyelere taşınması milli eğitim sistemi açısından son derece önemli olduğu düşünülmektedir. Öğretmenin başarısının eğitim sisteminin başarısı ile doğru orantılı olduğu gerçeğinden hareketle bir sonraki mesleki çalışma programının öğretim yılı başında uygulanan programdan daha kaliteli olacağı mesajı alınmıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Milli Eğitim Bakanlığı 31/08/2018 tarih ve E.15202059 sayılı yazı ile 2018-2019 öğretim yılında diğer yıllardan farklı olarak bir seminer çalışması düzenlemiştir. Mevcut okul/kurum türleri düşünülerek farklı sekiz program hazırlanmış ve uygulanmıştır. Program her ne kadar sekiz farklı biçimde düzenlenmiş olsa da benzer konular içermektedir. Benzer konu ve etkinlikler göz önüne alınmak sureti ile oluşturulan anket ile alandan bilgi toplanma yoluna gidilmiştir.

Bunun yanında programların uygulanması sırasında taşra teşkilatında görev yapan Maarif Müfettişleri, Milli Eğitim Müdür Yardımcıları ve Şube Müdürlerine de uygulan programı gözleme görevi verilmiştir. Araştırmacı da görev alanında bulunan 22’i kurumdan 21’inde yapılan çalışmalara aktif olarak katılmıştır. Aktif katılım gözlem, görüş bildirme, tartışmaya katılma, sorun dinleme vb. şekilde yerine getirilmiştir.

Katılımcılardan elde edilen verilere göre 2018-2019 öğretim yılı başında yürütülen seminer programında yer alan ve programlardaki ortak konuları $\square = 3,79$, ortak etkinlikler $\square = 3,98$ skorları ile “yararlı” bulduğu, etkinliklere ayrılan süreyi de $\square = 3,98$ ortalaması ile yeterli buldukları yönündedir.

Konular arasında “sınıf yönetimi ve akademik başarı ($\square = 3,90$)”, “mesleki gelişim ($\square = 3,90$)” ve “özel eğitim ($\square = 3,89$)” ilk üç sırayı alırken “öğretim yöntemleri ve teknikleri ($\square = 3,74$)”, “ölçme ve değerlendirme ($\square = 3,70$)”, “öğretim materyalleri ($\square = 3,61$)” ile son üç sırayı almaktadır. Sınıf yönetimi ve akademik başarı ile mesleki gelişim konularının ilk sırada yer alması, öğretmenlerin mesleki gelişme önem verdikleri şeklinde anlaşılmıştır.

Bütün etkinlikler $\square = 3,98$ ortalaması ile “yeterli” bulunmuş olup “bir milyon öğretmen bir milyon fikir” $\square = 4,16$ ortalaması ile birinci, “tecrübe konuşuyor video kümesi” $\square = 4,00$ ortalaması ile ikinci, “mesleki çalışma dönemi video kümesi” $\square = 3,99$ ortalaması ile üçüncü sırada yer almıştır.

Etkinlikler ile ilgili olarak “en yararlı” sıralamasında da “bir milyon öğretmen bir milyon fikir” etkinliği %21,3 ile birinci, “buz kırma” %12,8 ile ikinci sırada yer almıştır.

Öğretmenler, “bir milyon öğretmen bir milyon fikir” etkinliğinin yaratıcılığı geliştireceğini, okul için yararlı olacağını, düşüncelerin özgürce ifade edilmesinin önemli olduğunu, ARGE bölümlerine katkı sağlayacağını, bunun yanında ve en önemlisi kendilerini değerli hissettirdiğini ifade etmişlerdir. Değerli olduğunu hisseden öğretmenlerin süreçlere aktif katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu nedenle, eğitimin sisteminin en önemli unsuru olan öğretmene değer veren politikaların zenginleştirilmesi beklenmektedir.

Buz kırma etkinliğinin tanışmayı kısa süreye indirdiği, yakınlaşmayı sağladığı, motivasyon oluşturduğu, informal iletişim kurmaya imkan tanıdığı, grup çalışmasına olanak sağladığı şeklinde yararları olmuştur. Bu yararları öğrenme sürecine dokunan etkinlik olarak ifade edilebilir. Bu yararları, öğretmenlerin sınıf yönetimine yönelik somut öneriler bekledikleri şeklinde anlamak olasıdır.

Alanda yapılan ziyaretlerde; Mesleki Çalışma Programının okul/kurumlara geç ulaşması nedeniyle program amacı, çalışma düzeni konusunda yöneticilerin bilgilendirme yapmaya zaman kalmadığını; akademisyenlerden yararlanılması tavsiyesinin programın geç gelmesi nedeniyle hayata geçirilemediği; köy okullarında internet bağlantı sorunları nedeniyle video kümelerinin izlenmesinde sıkıntılar çıktığını; uyum programına dahil olan öğretmenlerin kişisel ve mesleki gelişim konularına/etkinliklerine ikinci hafta katılmadıklarını; köy okullarının (yardımcı hizmetli eksikliği veya hiç olmamasından dolayı okul binalarının eğitim-öğretime hazırlanamadığı, bu işlerin öğretmenler tarafından yerine getirilmesi zorunluluğu nedeniyle kendilerini tam anlamıyla mesleki çalışmalara veremediklerini; çocuklarına bakıcı bulmaması/bulamaması nedeniyle kurumlara getirmek zorunda kalmaları; programın çok yoğun olması, şeklinde gözlem yapılmıştır.

2018-2019 Öğretim yılı başlamadan önce yürütülen seminer çalışmasında programların ortak konu ve etkinlikleri yeterli bulunmuştur. Bununla birlikte;

- Sınıf yönetimine yönelik konu/etkinliklerin çalışma programına alınması,
- Öğretmenler değerli hissettiren etkinliklere yer verilmesi, örneğin; halen görev yapan yüksel lisans ve doktoralı öğretmenlerden seminer programlarında yararlanılması,
- Yüksek lisans veya doktora yapan öğretmenlerin tez konuları hakkında il/ilçe milli eğitim müdürlüklerinde envanter oluşturulması,
- Programda akademisyenlerden yararlanılması tavsiyesine ek olarak YÖK veya Üniversiteler ile protokol yapılması,
- Seminer konu/etkinlik/kitap/film/video setinin (Mesleki Çalışmaların İçeriği ve Müzakere Edilecek Konular) belirlenmesinden sonra çalışılacak olan süreye bağlı olarak bütün konuların programa dağıtılması yerine, (tematik yaklaşım) öncelikler listesi hazırlanarak seminer programının (süre/konu/etkinlik açısından) belirlenmesi,

-Uyum programında görevi olan öğretmenler seminer çalışmalarına katılamamaktadır. Bu duruma, mesleki çalışmanın amaçları (8 madde) açısından baktığımızda, çalışmaya katılmayan öğretmenlerin mesleki/kişisel gelişim fırsatlarından yararlanamamasına neden olmaktadır. Mesleki çalışma programının birinci haftasında mesleki ve kişisel gelişime katkı sağlayan konu/etkinliklerin alınması, ikinci haftaya ise daha çok okulun işleyişi ile ilgili konu/etkinlik/çalışmaların bırakılması (örneğin; “bir milyon öğretmen bir milyon fikir” gibi çalışmaların birinci haftaya, zümre/şube/öğretmenler kurulu gibi çalışmaların ikinci haftaya konulması),

2018 Eylül ile başlayan mesleki çalışma programı, eğitim çalışanları tarafından olumlu karşılanmıştır. Hizmetiçi eğitim çalışmaları, eğitim çalışanlarında kendilerini geliştirme, yenileme fırsatları sağlamaktadır. 2018 Eylül ile başlayan mesleki çalışma programındaki yeni uygulamanın daha ileri ve üst seviyelere taşınması eğitim sistemi açısından son derece önemli olduğu, öğretmenin başarısının eğitim sisteminin başarısı ile doğru orantılı olduğu gerçeğinden hareketle, bir sonraki mesleki çalışma programının öğretim yılı başında uygulanan programdan daha iyi olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Altınışik, Songül. “Hizmetiçi Eğitim ve Türkiye’deki Uygulama”. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi Eğitim Yönetimi Dergisi* 2/3 (Yaz: 1996): 329-348.
- Baştepe, İsmail. “Etkili Okulun Eğitim Öğretim Süreci ve Ortamı Boyutlarının Nitelikleri”. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 8/29 (Yaz: 2009): 76-83.
- Bümen, Nilay T. - Ateş, Alev - Çakar, Esra - Ural, Gonca - Acar, Veli. “Türkiye Bağlamında Öğretmenlerin Mesleki Gelişimi: Sorunlar ve Öneriler”. *Milli Eğitim Dergisi* 194/31 (Bahar: 2012): 31-50.
- Celep, Cevat (ed.). *Meslek Olarak Öğretmenlik*. Ankara: Anı Yayıncılık, 2004.
- Creswell, John W - Plano Clark, Vicki L. *Karma Yöntem Araştırmaları: Tasarımı ve Yürütülmesi*. Çev. Yüksel Dede – Selçuk Beşir Demir. Ankara: Anı Yayınları, 2014.
- Çelikkaya, Hasan. *Okul Yönetimi ve Yükseköğretimde Öğretmenlik*. Ankara: Nobel Yayınları, 2011.
- Demirel, Özcan. *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Pegem Yayınları, 1999.
- Demirtaş, Zülfü. “Öğretmenin Hizmet İçinde Yetiştirilmesinin Bir Aracı Olarak Denetim”. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 9/31 (Mayıs: 2010): 41-52.
- Greene, Jennifer. C. *Mixed Methods in Social Inquiry*. San Francisco: Jossey-Bass, 2007.
- Greene, Jennifer. C - Caracelli, Valerie J - Graham, Wendy F. Toward a Conceptual Framework for Mixed-Method Evaluation Designs. *Educational Evaluation and Policy Analysis*, 11/3 (1989): 255-274.
- Kıncal, Remzi Y (ed.). *Bilimsel Araştırma Modelleri*. Ankara: Nobel Yayınları, 2014.
- Johanson, Burke – Christensen. *Eğitim Araştırmaları: Nicel, Nitel ve Karma Yaklaşımlar*. çev. Selçuk Beşir Demir. Ankara: Eğiten Kitap, 2014
- MEB. Eylül 2018 Mesleki çalışma programı. Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü
31.08.2018, 2018. Erişim adresi:
https://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_08/31161738_YAZI.pdf
- ÖYGGM. *Mesleki Çalışma Programı* 31/08/2018 tarih ve E.15202059 sayılı yazı, 2008. Erişim adresi:
https://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_08/31161738_YAZI.pdf.
- Özcan, Şafak. *Eğitim Yöneticisinin Cinsiyet ve Hizmetiçi Eğitim Durumunun Göreve Etkisi: Bir Meta Analitik Etki Analizi*. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, 2008.
- Patton, Michael Q. *Nitel Araştırma ve Değerlendirme Yöntemleri*. çev. Mesut Bütün – Selçuk Beşir Demir. Ankara: PEGEM Akademi yayınları, 2014.
- Seferoğlu, Süleyman S. “Öğretmen Yeterlilikleri ve Mesleki Gelişim” *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi* 58 (2004): 40-41.

Sulak, Hacı. (ed.) *Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulamaları*. 3. Baskı, Konya: Sebat Ofset Matbaacılık, 2012.

Tashakkori, Abbas - Creswell, John W. The New Era of Mixed Methods (ed.). *Journal of Mixed Methods Research*, 1/1 (January 2007): 3-7.

Taymaz, Haydar. *Hizmet İçi Eğitim: Kavramlar, İlkeler, Yöntemler*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, 1981.

Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (2011, 14 Eylül). *Resmi Gazete* (Sayı: 28054). Erişim adresi: <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/09/20110914-1.htm>

Tortop, Nuri - Aykaç, Burhan - Yayman, Hüseyin – Mehmet Akif Ö. *İnsan Kaynakları Yönetimi*. Ankara: Nobel Yayınları, 2007.

Türkoğlu, Adil. (ed.). (2002). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. Ankara: Mikro Yayınları, 2002.